

DRAPELUL

Ziar independent

Inseris sub Nr. 13/1938 la Trib. Arad

ABONAMENTE:

Pe an 200.—
Pe bănci, industrii, toate inst. part. și publ. 1000.—

Director:

VASILE I. OSTOIA

REDACȚII ȘI ADMINISTRATII:

ARAD, STR. POPA ION RUSU Nr. 3 Tel. 19-91
Timișoara, Piața Traian Nr. 2

După Sărbători Cuvântul dela Chișinău și opinia publică internațională

Suntem după sfintele Sărbători. Lumea a început ca și reia vechile ocupațiuni. Totuși gândul tuturor e îndreptat spre viitorul ce mulți trădă ne cere. O sfortare comună pentru binele neamului și a Patriei.

Războiul continuă mai departe cu același ritm cu care a început, omenirea e îngrozită încă de atâta necaz ce s'a abătut asupra ei. Dorul de pace e evident din toate părțile, dar ea se realizează greu. Sunt multe idei cari se ciocnesc, multe pretenții, și multe doriri ale diferitelor țări, — fiecare în parte își formulează gândurile într-o formă sau alta, fără ca să cedeze. De aci conflictul care se prelungește, peste hotare departe în toată lumea. Pregătiți săvieți în școală, grea a muncii și după Sărbătorile sfinte, vom continua să fim tot mai înălțați su-

fletește, gata de a ne îndeplini toate îndatoririle ce ni-se cer în toate domeniile și activitățile ce ni sunt încredințate la fiecare dintre noi.

Numai așa putem aduce la bună îndeplinire programul muncii ce ni le-am propus fiecare dintre noi. Căci nu trebuie uitat un lucru esențial, după anul nou, tot omul de bine, fie sus pus sau de jos, își întocmește un program bine chibzuit de lucru, pe care cu multă perseverență trebuie să-l ducă la îndeplinire. El este o oglindă fidelă a tot ce poate cineva, a tot ce vrea și ceea ce trebuie ca să îndeplinească. Altfel e zadarnică orice sfortare. Nu dă roadele cuve nite, sau alunecăm pe panta răzărilor, rămânând cu totul în urmă.

Țările civilizate au acest drum bine chibzuit pe care

merg, fără șovăire. Până acum noi am înaintat bine în domeniul vieții noastre naționale și de Stat. Am știut ca să ne ferim din calea răului, mergând pe drumul curat al cinstei și al dragostei față de tot ce-i mai sfânt într-o țară: NEAMUL și REGELE. Binele neamului l-am urmărit și am căutat să fim legați de toate înfăptuirile curate ale Regelui nostru — față de care toți avem cea mai mare lealitate și dragoste.

Aceste învățăminte sfinte se desprind după sfintele Sărbători, și cu gândul curat al vieții ne sfortăm ca să ne îndeplinim frumoasele de ziderate ce se vor desprinde din munca colectivă a tuturor Românilor din țara noastră. DECI, CU DUMNEZEU ÎNAINTE PENTRU PROPĂȘIREA PATRIII!!!

C.

Cuvântarea Majestății Sale Regelui, rostită în ziua sfântă a Botezului, la Chișinău, capitala Moldovei dintre Prut și Nistru, a avut peste hotare, în opinia publică internațională, un deosebit răsunet.

Ziarele, prin condeiele celor mai de seamă dintre gazetari și oameni de răspundere, atribue discursului ținut de Suveranul nostru, o osebă importantă.

În adevăr, prin toate actele din ultima vreme, prin toate manifestările și prin toate hotărârile luate, România a arătat lumii întregi că ea pe care înțelege să meargă și a făcut să vadă alitudinea ei față de toate încercările viitoare, tangibile ale drepturilor noastre de totdeauna.

Și la Chișinău, ca și la Oradea, Gernăuți și Constanța, M. S. Regele Carol al II-lea, conducător de fiecare zi al unui popor conștient și de menirea lui și mai ales hotărât să-și apere hotărât, a spus răspicat că drepturile noastre sunt drepturi conferite și recunoscute de istorie și că noi nu le stăpânim printr'un hazard al destinului.

Deaceia atunci când, pe fruntea de Răsărit a Țării, Regele Românilor a anunțat întregii omeniri, unirea noastră a tuturor pentru a ne păzi hotarul de orice încălcare, atunci când Majestatea Sa a spus că țaria noastră, stă tocmai în uni-

rea noastră, lumea a înțeles că poporul român brav și viteaz, își va apăra cu toată puterea lui și ființa și neamul.

Volbura vremurilor de azi, îngrijorarea care stăpânește omenirea dela un capăt la altul, nu putea fi mai frumoasă înfruntată, nu putea fi stăpânită cu mai multă bărbăție decât în modul cum românimea privește viitorul apropiat.

De acest lucru și-a dat seama și cele mai îndepărtate popoare, s'au convins astfel și de dreptatea cauzei noastre și de încrederea pe care o avem noi slujitorii cinstiți ai Crucii și ai bunei înțelegeri între oameni, în destinul românesc.

Pământul acela pe care trăim, pe care îl trebăluim din noapte până în noapte, ogorul care ne dă hrana cea de toate zilele, a fost udat în veleturile ce au trecut peste noi, de șiroaie de sânge; în adâncul lor zac osemintele celor mai dragi dintre bunii și străbunii noștri, de aceia cu dogoritoare dragoste, cu nefermă iubire, îl vom apăra și nu îl vom lăsa încălecat de niciunul din dușmanii ce s'ar putea ivi.

Aceasta este hotărârea Regelui, este hotărârea țării, a neamului, este porunca care ne vine de dincolo de morminte, este înțelesul vieții noastre ca popor demn, cinstit și stăpânitor de sfântă glie.

O datorie sfântă

În urarea pe care Suveranul a adus-o țării la radio, în noaptea anului Nou a sintetizat în mod magistral gravitatea zilelor de astăzi și datorie de căpetenie a tuturor cetățenilor.

„Trecem prin vremuri de îngrijorare — a spus Majestatea Sa” — deci vremuri în care simțământul de solidaritate națională și de unire împrejurul unui singur gând și unei credințe, trebuie să fie mai puternic decât oricând.”

„Unirea sfântă a conștiințelor românești să ne dea puterea trebuincioasă de a apăra ce este sfântul nostru drept strămoșesc”.

Acest apel la înfățișarea tuturor sufletelor ce trăiesc între fruntariile României — l-a mai repetat Suveranul nostru și cu ocazie vizitelor făcute de Sărbători ostașilor ce stau de pază la hotare ca și anticii legionari romani, strămășii în sânge și bravură a soldaților români de astăzi.

În cuvântările Sale ce înfrunchează pagini de istorie, menite să stea ca îndrumare la capătul generației de astăzi — Suveranul a subliniat deasemenea, că românimea dorește pace și liniște, păstrând în actualul conflict internațional cea mai strictă neutralitate.

Deși poporul nostru vrea

să aibă raporturi prietenești cu toții, însă nu se va lăsa de nimeni și niciodată încălcă. Măsurile noastre de pază sunt în această privință destul de elocvente și oricine știe astăzi că vom apăra cu îndârjire, împaciva oricui, drepturile noastre sfinte asupra pământului românesc, udat din plin cu sânge strămoșesc.

Dar noi nu putem să ne apărăm, nu putem să ne păzim cu strășnicie moșia decât dacă avem armata cea mai bine instruită și armamentul cel mai modern.

Ori, înzestrarea armatei în strictul ei necesar, cere multe cheltuieli și sacrificii din partea Statului.

Dacă în vremea Voevozilor viteji, orice oștean român n'avea decât să se ducă în codru ca să-și făurească singur gjoagă sau arc, după bunul plac, astăzi avioanele cu 700 Km. pe oră, tunurile, mitralierele, tankurile nu se pot construi decât în fabrici mari, cari costă o mulțime de bani.

Statul a cerut cu cea mai mare încredere — ca toți românii să subscrie din prisosul bănesc la „Bonurile pentru înzestrarea Armatei”.

Este un drept al Statului

de a face apel la conștiința cetățenilor săi. Fiecare judecă în adâncul sufletului, că dând astăzi o particică din avutul nostru, ne asigurăm pentru viitor, inamicul să nu ni-l răpească pe întregul.

În afară că ne achităm de o sfântă datorie patriotică prin subscrierea la „Bonuri de înzestrare a Armatei” facem un bun plasament cu banii noștri, având cele mai sigure avantagii ce pot exista astăzi în lumea economică.

Banatul sub Turci

VI.

(Urmare).

Sărăcia, care a bătuit în părțile bănățene, e de nedescris, oamenii își făceau hainele din hârtie, iar încălțăminte din pieile animalelor moarte, populația în lipsă de alimente se hrănea cu iarbă, iar bandele hoților atacau Lipova, Lugoj, Beicherec, Cenadul, Panciova și până în partea de nord-vestică a Banatului era totul jefuit. Cetățile: Lipova și Lugojul erau apărate de 400 de Unguri și Sârbi de Ladislau Semșei, iar Cenadul, de căpitanul sârb Radusav, cu 150 oa-

meni. La 1696 de pe câmpul de luptă dela Belgrad, Gjafer s'a îndreptat spre Timișoara, a zidit un pod peste Dunăre la Panciova și în decurs de patru zile și-a transportat întreaga armată, iar după 2 zile a ajuns la Iabuca, trecând cu lănturile peste Timis, ajungând până la Titel. În Rudna s'a informat vizirul Mustafa, că oastea creștină din Transilvania a părăsit cetatea și în apropierea comunelor Rudna și Cobza s'a întins o luptă, care a durat trei zile.

În vara anului 1698 în Belgrad într'un consiliu de război, Mustafa hotărăște să cucerească Petrovardinul și Oradea-Mare, de data asta tot pe Dunăre, pe la Panciova trece cu oastea, înaintând prin 2 părți spre Titel și Cenad, iar pentru aranjarea podului peste Mures, a trimis 20 de mii de ostași, iar la Titel el însuși înaintază cu armata, aci zidi un pod și numai astfel putu să treacă cu ostașii.

Din Titel treceau în comuna Cobila (Kobila) de unde înaintă contra Petrovaradinului — fiind înștiințat de prizonierii creștini, că Eugeniu de Savoya l-a întrecut cu 90.000 de austriaci și 20.000 sârbi — atunci Sultanul s'a întors pe dru-

mul înaintat, și si-a făcut punctul strategic la Zenta.

Eugeniu de Savoya a sosit cu jumătate de zi la Zenta, începându-se lupta, creștinii s'au luptat vitejește. Gjafer-pașa, în etate de 90 de ani, și-a pierdut vicața. Pierderile erau mari, 10 mii s'au înecat, 20 mii s'au prăpădit în șanțuri și pașa cu 13 beglebegi, 20 alibegi și alți ofițeri turci, au rămas pe câmpul de luptă, toate comorile de argint, aur, 1000 de cămile, 9000 de care cu mușii, 7 mii cai și toată visteria de 3 milioane florini au fost luate de creștini.

Așa și-a stâns vicața în memorabila luptă Gjafer-pașa — după ce a săvârșit o mulțime de jafuri pe pământul Banat.

de creștini și-au văzut moartea din cauza cruzimii lui: căpitanul cetății Vărădia, Pini Effendi, visternicul lui, aruncă în Timiș pe o creștină cu numele Maria din Timișoara, care și-a părăsit religia și a trecut la mahomedanism și reîntorcându-se la creștinism, și-a găsit moartea în undele râului.

Iată câteva însemnări fugitive despre felul de a trata al Turcilor în Banat. Acela care va serie epoca de tristă amintire a Turcilor în Banat, va ține seamă de toate însemnările ce se fac referitor la epoca Turcilor în Banat.

C. R.

Informațiuni

Academia de muzică din Frankfurt-Main își reia cursurile la 8 Ianuarie.

Uniunea chimistilor germani organizează la 27-28 Ianuarie în Berlin o sesiune. Se vor prezenta rapoartele, cari trebuiau să se țină în Congresul din Salzburg, amânat până la nouă dispoziții.

Pentru Târgul de primăvară din Lipsa (3-8 Martie 1940), Olanda a reținut și acum numeroase standuri. Se va prezenta un tablou complet al posibilităților economice ale țării.

MÜNCHEN. — Casa Artei Germane la München a lansat un apel către toți artiștii germani, de a se prepara și de a crea opere corespunzătoare pentru marea expoziție germană de artă 1940, care va avea loc la München în Casa Artei Germane ca și în fiecare an de pace. Ea va avea loc, mai înainte decât în ceilalți ani, probabil la 1 Iunie.

Odată cu terminarea războiului din Polonia, Germania a intrat în stăpânirea unor mari plantații de tutun, cari reprezintă o prețioasă completare a plantațiilor germane din Prusia Occidentală, Uckermark și Pfalz. Așa, în Cracovia a și fost reluată activitatea mării întreprinderi de preparare a tutunului, care produce zilnic cinci milioane țigări.

Reichul a luat toate măsurile pentru încurajarea plantațiilor de tutun și a preparării țigărilor în noile ținuturi din răsărit.

Data Târgului de primăvară din Praga a fost schimbată. El se va ține dela 31 Martie la 7 Aprilie 1940.

Un leac nou contra bacilului de disenterie

FRANKFURT. — Medicina de azi combate epidemiile în așa fel, încât ajută organismului de a-și crea elementele necesare apărării, sau prin introducerea nemijlocită a leacurilor în corpul human. Una din bolile cele mai periculoase, tetan (întepinerea mușchilor) a fost combătută deja în timpul războiului mondial cu deplin succes. După cum a anunțat de curând profesorul german Prigge, unul din cei mai renumiți medici de boli epidemice, d-sa a reușit să dea de arma bacilului de disenterie, despre care nu se știe până acum decât numai foarte puțin. Leacul dezvoltat, care va paraliza stofele veninoase ale acestui bacil a primit numele Eta. După producția lui în masse, acest leac va fi predat publicității deja în primăvara acestui an.

INTREPRINDEREA COMUNALĂ A MUNICIPIULUI ARAD

Secretariat.

No. 13259-1939.

Publicațiune de concurs
Se aduce la cunoștința d-lor medici, că Intreprinderea Comunală a Municipiului deschide concurs pentru postul medical dela Intreprindere, retribuit cu lei 3.000.— (trei mii) lunar.

Informațiuni detaliate se obțin la Secretariatul Intreprinderii (Str. Mucius Scaevola No. 9-13, telefon 27-09). Concurenții sunt rugați a înainta cererile până la data de 25 Ianuarie 1940 Direcțiunii Intreprinderii Comunale.

INTREPRINDEREA COMUNALĂ A MUNICIPIULUI ARAD

Lipsă de tonaj comercial

COPENHAGA. — După știrile soșite din Londra, cererea engleză după tonaj neutral e acum ca și mai înainte. Marea pierderi în zona de război însă au determinat amatori la o anumită rezervă și au avut în urmă și o sporire considerabilă a tarifelor de transport maritim. O nouă înviore a transportului se așteaptă la începutul lunii Ianuarie. Lipsa de tonaj englez e cu atât mai simțitoare, cu cât pe lângă scufundările, și rechiziționările statului au avut în urmă o micșorare a tonajului comercial. Din țările Răsăritului îndepărtat se comunică că tarifele maritime au crescut și acolo în urma lipsei de tonaj, și a riscului ridicat.

Tabără germană-japoneză din Tirol

Conducerea studenților germani și Societatea germano-japoneză, care numără în cele trei centre ale sale din Berlin, Colonia și Viena, 73 protectori și circa 900 membrii, organizează dela 31 Decembrie, până la 9 Ianuarie cea de a II-a tabără comună studențească în Tirol. A fost prevăzută între altele o sesiune de lucru în Kufstei, în care Germanii și Japonezii vorbesc despre etnologie, colonizare și populație, și o manifestație de închidere în Innsbruck, la care este așteptat în afară de Conducătorul studenților germani, Dr. Scheel, și Ambasadorul japonez la Berlin, d. Saburo Kurusu. La sfârșitul sesiunii participanții vor vizita Münchenul.

Logic

Ce face un om care are câțiva mii de dolari?

— Se simte bine!

La măcelărie

Maria, în vârstă de 5 ani, e trimisă la măcelărie să vadă dacă are picior de vițel.

Intorcându-se mamă-sa o întreabă:

— Ei, are măcelarul picior de vițel sau nu?

Iar fetița:

— Mamă dragă, n'am putut să vad, fiindcă purta cizme.

Fericiire

— Cum? Primești să-mi fi nevastă? Ah, ce fericiire! Cum să-ți mulțumesc? Când mă gândesc că am fost refuzat de douăzeci de ori până acum!

Un canal Dunărea Marea Adriatică?

BELGRAD. — Cunoscutul inginer jugoslav Petrik a elaborat un plan pentru construcția unui canal, care va face legătura directă între Dunărea și Marea Adriatică. Construcția canalului ar urma să se desfășoare în trei etape: prima etapă ar fi un canal dela Vukovar la Dunăre până la Damac la fluviul Sava; a doua regularea fluviului Sava și a Kolpei; a tria etapă ar fi construirea canalului dela fluviul Kolpa până la Marea Adriatică. Costurile primei etape sunt cifrate la 300 milioane dinari, costurile totale a ambelor variante posibile ar fi o miliardă resp. 2½ miliarde dinari. Avantagiile acestui canal sunt evidente, timpul de transport ar deveni cu mult mai scurt prin faptul că canalul ar permite o legătură directă între porturile dunărene, ale Mării negre și după terminarea canalului Dunăre-Oder chiar și a Mării Baltice cu Adriatică.

Creșterea oilor în Bulgaria

SOFIA. — De curând s'a fondat la Sofia o societate bulgaro-germană pentru îmbunătățirea creșterii oilor. Printr'o improspătare de sânge și mai ales printr'o îngrijire și creștere mai bună, turmele de oi ale Bulgariei s'au îmbunătățite. Primele realizări vor fi făcute în instituturile experimentale agricole și mai târziu însuși în agricultură, mai ales în Bulgaria răsăriteană la Carnobat, unde împrejurările pentru creșterea oilor sunt cele mai favorabile. Aceasta va avea ca urmare o înobilitare a lânii, aceea produsă până acum nefiind proprie decât numai pentru prelucrarea în stofe primitive.

Un proiect pentru încălzitului Moscovei cu gaz de carbune

MOSCOVA. — Afirmativ trustul rus pentru producția de gaz din cărbune a elaborat un proiect pentru ridicarea unei instalațiuni în regiunea de cărbune lângă Moscova, care să furnizeze gaz pentru încălzit cu ajutorul unui conduct de o lungime de 220 km. în Moscova. În legătură cu aceasta stă și un proiect pentru comprimarea gazului exploatat în subsol. Alte proiecte asemănătoare mai sunt în stare preparatorie.

RECENZII

Invățătorul Bănățean

Organ oficial al Asociației Invățătorilor din județul Severin,

Își închină numărul de Septembrie — Decembrie 1939 memoriei:

Episcopului ION POPASU, Protopresbiterului IOAN TOMICIU,

Arhiereului FILARET MUSTA și

Intemeietorilor celei mai vechi organizații învățătoresci din țară:

„Reuniunea Invățătorilor din Eparhia Caransebeșului”

D. profesor Constantin Rudneanu într'un articol amplu și documentat, scoate în relief creatoare activitate, cultural-bisericească, desfășurată de către episcopul Ioan Popasu, punându-și experiența bogată în serviciul Bisericii din Banat.

„Protopopul Ioan Tomiciu”, este titlul articolului, care pune în lumină activitatea protopopului Ioan Tomiciu, dela moartea căruia s'a împlinit un veac, și-a agonisit adevăratul titlu de glorie mai ales prin activitatea desfășurată în interesul școlii, în special ca organizator al învățământului normal, pentru care a fost decorat cu „crucea aur pentru merite”, acordându-i-se și titluri onorifice.

Articolul de înaltă concepție semnat de d. prof. Nicolae Tomiciu.

D. prof. Pr. P. Bancea prezintă în articolul d-sa de mare valoare, pe arhiereul Filaret Musta, intemeietorul liceului „Traian Dodu” ca un zelos cultivator strict păstrător al orânduirilor moștenite, în cele bisericești. Arhiereul Filaret Musta.

(Continuarea în pag. 3-a).

SCRISOARE

Dacă 'ncere să-ți scriu, frumoaso, stăpânit de-a ta privire,
Și de 'ncere să-ți tulbur pacea cu ciudatele-mi doiniri,
E că vreau să-mi stămpăr dorul și să-ți cânt a mea iubire,
Să te alint cu simfonia necântatelor iubiri.

Vreau să-ți cânt cum nimeni altul n'ar putea ca să te cânte,
Vreau să-ting, în mine, coarda necurmătești pustiiri;
Ca din aria durerei și din gândurile-mi frânte,
Să-ți fac templu de lumină pe'nsetatele iubiri.

Vreau să aprind, în tine, focul unei clipe de iubire,
Să cuprinz, a mea ființă în căldura de vâpăi...
Vreau să arzi, în mine, totul, să mă pierd în nesfârșire
Împietrit de buza-ți caldă, fulgerat de ochii tăi.

Seara când se lasă pacea pe pădurile 'nverzite
Și eu trec, stingher, cu dorul pe umbrile cărări,
Eu te port și-atunci cu mine, și 'ntre vâile umbrite
Te alint cu biruința fermecatelor visări.

Și în noaptea argintie când privesc scelipiri de stele,
Când pe boltă se răsfăț mii de aștri, tremurând;
Mă aprind de-atale doruri, și din lacrimile mele
Eu imi fac arcus vioarei cure cântănet, visând.

Iar în zori de zi când luna strălucește'n fețe multe,
Când dămbrava-i îmbrăcată în mantile de scelipiri;
Eu trimet a mele doruri care vreau să te asculte,
Și mă'nbat cu simfonia necântatelor iubiri.

O, de-ai ști, de-ai ști, iubito, cum gândirea-mi te răsfăț,
Cum te port, mereu, în mintea-mi și'n înadîrtele-mi doiniri;
Te-ai întoarce, doar o clipă, spre mormintele de ghiață,
Ca să cerni scelipiri de soare pe învinsele-mi gândiri.

Ți-ai lăsa, o clipă, dorul și senina ta privire,
Pe gândirile-mi stinghere și pe mutele cetăți;
Ai clădi umbriri de zămbet pe ne'nvinse mea cernire,
In Cetatea solitară și-in largi singurătăți.

De-ai veni, veni, iubito, cu zămbiri de primăvară,
Cu horboturi de lumină și aripi de mărșărit;
Ca să-ți spun c'a mea iubire doar pe tine te'npresoară,
Să te port în a mea lume cu castele de argint.

Vino'n lumea mea d-acuma, vino'n lumea mea ciudată
Presărată cu verbine și alei de Chiporoi,
Căci în lumea mea, iubito, ai să fii doar alintată
De surduri, de părae, de umbriri și Feți Frumoși.

Eu te-aștept, mereu, cu gândul rătăcind în a ta cale,
Și scrutez mereu adânc, cărarea ce te poartă prin străini;
Eu te-aștept să vii, iubito, să mă'nchin iubirei tale,
Să'nfloresci scelipiri de stele pe cununa mea de spini.

O, de-ai ști, de-ai ști, frumoaso, cum gândirea-mi te alintă,
Cum măngenunchiază dorul după a tale lungi priviri;
Ți-ai pleca urechea mică la ghilară mea ce cântă,
Mângâind, încet durerea necântatelor iubiri.

URANIA
Cinematograf de Premiere
Telefon: 12-32

Repr. 5, 7-15 și 9-15
Cea mai dragă vedeți cu
vocea de aur

Deanna Durbin
Își joacă cel mai reușit rol în
Primul sărut

Tinerete... muzică... veselie...
și prima dragoste...

Melwyn DOUGLAS,
Jackie COOPER

Jurnal nou cu ultimele actualități
de război, aprobat pentru
tineret

Cinema **CORSO**
Prenotați biletele
Telefon 26-65

5, 7-15, 9-15
Sala bine încălzită
Program senzațional

Magistrală creație a lui:
EMIL JANNINGS în rolul lui:

Dr. Koch

Omul care a înfruntat
moartea

Mai genial ca oricând. Lupta
titanică pt. salvarea omenirii.

JURNAL

CABARETUL
„CORNU VÂNĂTORULUI”
ARAD BAR

Program
pe luna Ianuarie

D-șoara **IRINA** în dans național

D-șoara **IUȚI** english vals și blues

D-șoara **ANNY ROSE** dans comie

D-șoara **ROZALIA** — Illusion

D-șoara **ANDONIA** dans selay

Duo **ANDONIA — GEORGE**
excentric step american

POLDI comie Borist
Regele Aerului

Vocal band
PETRICĂ ȘI GICA

Margini de demicitate românească

Ridicăm o problemă foarte necesară, chiar împotriva evidenței. — de o dificultate care depășește cu mult cadrul venit înțelegerei și interesului.

Între înțelegere și interes (decă) între îndemnul conștiinței și între interes (decă) resursele pe care le avem pentru existență) există un drum despărțitor care se poate netezi decât jertfind în parte sau în total fie datoria de conștiință, fie interesul material. Pe lângă deodată, s'ar părea că nu pot fi împăciuite, căte eforturi ar depune omul, însul cu îndemn launtric spre binele pe care îl dovedește.

Cineva, îmi releva, deunăzi o realitate arădană, de oricât românească. Și anume că există români care, în bransa pe care o exercită, utilizează prea adesea și prea comod, limba minoritarilor, când în deosebi nu-i

necesar, chiar împotriva evidenței.

Desigur, realitatea aceasta nu-i măgulitoare și o cunoaștem și noi. Adesea ne-am lovit de ea în diferite chipuri, de multe ori dureroase. Nu odată, frecventând Aradul, ni-a fost dat ca după ce solicitasem în limba română articolul necesar, să ne pomenim spre sfârșit interogați într'un dialect foarte puțin dorit și discordant cu simțirea noastră.

De ce?

Aici revenim la punctul nevralgic al despărțirii dintre interes și datorie de conștiință. Într-o bransă de ordin particular, unde bunul mers depinde de iscusința comerciantului și de felul de a se purta cu fiecare client în parte, după plac și după inima acestuia, — trebuie să primeze desigur clientul, cu toate preferințele lui. Altfel, există părerea că nu le va mai vedea niciodată.

Dar — fiindcă există și un dar — datorită de conștiință românească se cuvine să se impună pe nesimțite, corect și demn, fără a brusca aparențele și fără a jigni. Bunul român va vorbi fără emfază românește oricum și ori unde — și dacă va vedea că găsește împotrivirea categorică — din neștiință sau din reavoință — abia atunci să cedeze, nu total, ci în parte, luptând totuși să comunice în graiul lui pe cât îi vor permițe realitățile.

Din nenorocire, acest spirit de corp românesc nu există. Ai noștri vorbesc într-o doară, cu rost și fără rost, jertfindu-și demnitatea și conștiința fără să fie obligați de vreo realitate din afară.

Cei din generația veche se cuvine să păstreze o margine necesară de demnitate românească; oriunde, oricum și oricând.

Băile Moneasa

Duminecă, 7 Ian. 1940. După terminarea serviciului religios în Biserica Ortodoxă din localitate, preotul paroh, Vasile Marcu însoțit de un numeros public a mers în procesiune pe platoul din aripa Bisericii unde a oficiat sf. Slujbă pentru stăvirea apei. Sfânta Cruce a fost aruncată în apa Monesei, de unde a fost scoasă de locuitorul Grozea Pavel, membru al Gărzi F. R. N. Numitul a refuzat premiul colectat de lei 400 oferindu-l la patru familii sărace de concentrați. Gestul său demn și frumos îi aduce laude și este un exemplu pentru bunii români. După sfârșirea serviciului religios, a avut loc defilarea școlii primare, premilitarii și Garda F. R. N., în frunte cu Drapelul, care a fost primită în fața Bisericii de d. C. A. Damian, comandantul Gărzi F. R. N. director al Băilor, d. Condea Pavel, Primarul comunei, d. locotenent Florian Grozea, preotul paroh Marcu Vasile și d. învățător-director Gh.

Bărbuceanu, precum și de numeros public.

Știri Sezoniere

Suntem informați că sezonul Băilor Moneasa anul acesta va începe la 15 Mai 1940. Conducătorul acestei Instituții ne declară, că anul acesta Băile vor avea cu totul alt aspect decât în anul trecut, și, deși se vor face îmbunătățiri și tratul s'a scumpit, prețurile vor rămâne a celeași. Vor fi distracții, restaurant bun și eficient precum și multe surprize rezervate vizitatorilor de noul conducător d. C. A. Damian, pe lângă o prietenoasă primire și o atentă gospodărie.

Nu ar face rău doritorii de sky să viziteze aceste locuri acum iarna care sperăm că le va plăcea, le vor aprecia și căuta cât mai des, Moneasa având terenuri destul de bune pentru practicarea acestui sport și un bun adept al sporturilor de iarnă în persoana d-lui Damian, directorul Băilor.

ADAM

Invățătorul Bănățean

(Urmare din pag. 2-a).

sta s'a stins din viață încununat cu laurii bine meritate, distingându-l Universitatea din Cernăuți cu titlul de Dr. Honoris Causa.

D. Pavel Jumanca își dă părerea în articolul d-sale, de competență profesională, intitulat „Cele dintâi organizații profesionale ale învățătorilor bănățeni” pe baza documentelor găsite în filele îngălbenite de vreme, ale istoriei lor, că pentru frumoasa muncă națională desfășurată, se cuvine să aducem prinosul nostru de recunoștință și admirație tuturor celor ce au fost odată la datorie.

SONA

Plantațiuni de orez în Ungaria

BUDAPESTA. — Deja înaintea războiului mondial, Ungaria a întreprins diferite încercări pentru cultivarea de orez. În urma concurenței ieftine a străinătății, aceste încercări au fost suspendate, și continuat cu ajutorul statului abia

recolta de orez a ajuns o înălțime medie, care poate concura cu recolta mondială. Aci un jugăr de pământ a avut o recoltă de 26,8 chintali, un rezultat care a fost întrecut numai prin cifrele medii ale recoltei italiene. După experiențele făcute, guvernul se ocupă cu problema intensificării cultivării de orez.

Uzinele „Herman Göring” furnizează gaz

DESSEAU. — Uzinele Reichului „Hermann Göring” comunică, că începând cu anul 1940, ele vor fi în stare de a aproviziona mare parte a provinciilor Sachsen, Anhalt și Sachsen de nord cu gaz. Furnizarea va începe cel mai târziu în primăvara anului 1940. O mare parte a gazului se va produce din lignitul, aflător în cantități mari în provincia Sachsen.

Producția germană de acid sulfuric

Una dintre cele mai importante materii industriale, chiar și pentru industria de război, este acidul sulfuric. Consumația mondială a fost de ex. în anul 1929 de 70 mil. tone. În ultimii zece de ani ai secolului trecut acidul sulfuric a fost încă foarte scump, dar la sfârșitul secolului germanii printr-o procedură catalytică au reușit ca să producă acid sulfuric cu 5 Pfennigi pro kg. Materiile prime întrebuințate în acest scop au fost importate din străinătate. Germania are nevoie de cea mai mare cantitate de acid sulfuric din lume, ea constă în 3 milioane tone pe an. După mărirea stocurilor artificiale, a mătasei arti-

cială și a producției de lână din celuloză, necesitatea aceasta s'a urcat și mai mult. Mai înainte Germania a importat materii prime pentru fabricarea acidului sulfuric din Italia, Cipru, Spania și Norvegia. Germania a încercat să extragă din cărbuni această materie primă, această încercare dând un rezultat multumitor. Cea mai nouă și interesantă încercare este scoaterea acestei materii prime din gips. Industria I. G. de culori a clădit pentru acest scop o fabrică. Prin această procedură nouă, Germania este în stare să producă foarte ieftin acid sulfuric din gips, lut și cox.

Săptămâna Internațională a sportului de iarnă în Garmisch-Partenkirchen

Menținerea relațiilor sportive de prietenie cu țările neutre și păstrarea în timp de război a fost gândită dintr-o privită ca un factor. Lista celor circa 50 întâlniri internaționale din primele luni ale războiului, precum și a matchurilor proiectate pentru anul 1940, dovedește că sportul german a rămas activ și că este decis să-și păstreze locul de frunte în concursurile pasionale dintre națiuni. Această dovadă face mai ales cea de a patra Săptămână Internațională a sportului de iarnă, organizată pe terenurile olimpice din Garmisch-Partenkirchen între 26 Ianuarie—4 Februarie 1940.

Când în Iunie 1938, a fost încredințată Germaniei organizarea celei de a 5-a Olimpiadă de iarnă, s'a început imediat o muncă febrilă pentru construcția instalațiilor noi și moderne în Garmisch-Partenkirchen. Izbucnirea războiului nu a atenuat nici o influență asupra mersului lucrărilor. Deși în timpul Germaniei și-a depus mandatul de organizare a Jocurilor de iarnă, lucrările au continuat totuși cu aceeași energie și fără a se aduce nici cea mai mică modificare sau îngrădire a planurilor inițiale.

Concursurile Săptămânii Internaționale din Garmisch-Partenkirchen nu au fost organizate în locurile Olimpiadei a V-a, ci numai pentru a menține o veche tradiție și pentru ca sportivii nu înțeleg să renunțe la această mare manifesta-

concursurile pentru campionatul german de hockey pe gheață, însoțite de mari exhibiții artistice internaționale. A doua parte a săptămânii începe la 1 Februarie cu o stațietă de 4x10 km. Intronarea și finalul jocurilor sportive din Garmisch-Partenkirchen o formează un impresionant turnir de hockey pe gheață între patru țări și concursurile de slalom, salturi și alergări de plecare.

Terenul olimpic va fi amenajat până la începutul săptămânii sportului, astfel încât desfășurarea concursurilor să fie asigurată în cele mai bune condițiuni sportive. Aparatul special au și intrat în acțiune pentru a pregăti o gheață artificială de prima clasă, rezistentă la 10 și chiar mai multe grade căldură. Ninsorea abundentă din ultimele săptămâni a depus un strat gros de zăpadă, care a luat organizatorilor orice griji în privința pericolului din partea „Föhn”-ului. Pentru caz de nevoie, stau la dispoziție linii ferate de munte spre a transporta echipele și spectatorii în locurile înalte, unde se găsește înălțimea asigurată în ceea ce privește zăpada. Spectatorul îndrăgostit de sport ca și sportivul pasionat vor sălta cu aceeași satisfacție funicularul de ski, recent introdus, care face legătura între vale și punctul de plecare, „Horn”, așezat la 600 m. înălțime; cu o lungime de aproape 2000 m. și o funie circulară de 4350 m., acest funicular este printre cele mai mari din lume. Însfârșit, problema întreținerii este soluționată în așa fel încât toate dorințele să poată fi satisfăcute. Legături de trenuri excelente facilitează călătoria până în stațiunea olimpică, Garmisch-Partenkirchen își așteaptă oaspeții, cari vor găsi și în 1940, la cea de a IV-a Săptămână Internațională a sportului de iarnă, tot ceea ce poate încanta și toate condițiile, cari au creat acestei localități de munte faima sa mondială.

PATINE. grinzii de fier, mașini de gătit, sobe, pompe de apă și tot felul de articole din fier, la **PETRU JÄGER** Timisoara IV, B-dul Carol Nr. 36 Telefon: 29-37

e a sportului de iarnă. Că înșiși entrii au primit cu entuziasm vestea, o dovedește numărul suprinzător de participări anunțate. La puțin timp după ce s'a făcut cunoscută data jocurilor, și-au dat adeziunea, anunțându-și participarea, opt națiuni. Deosebit de numeroase sunt delegațiile ce vor fi trimise de Italia, Bulgaria, Jugoslavia, Slovacia și Protectoratul Boemiei și Moraviei. Campionatele Bavariei în ergări de plecare și slalom des-ă săptămâna Jocurilor din Garmisch. În zilele următoare au loc

INTREPRINDEREA COMUNALĂ Serviciul de Salubritate

No. 455.

Cumpărare de fân

Intreprinderea Comunală Arad, caută urgent spre cumpărare 2 (două) vagoane adică 20.000 kg., fân, calitatea I. Ofertanții se vor adresa direct Direcției Intreprinderii Arad, str. Mucius Scaevola No. 9, indicând prețurile lor unitare pro vagon loco Arad.

DIRECȚIUNEA

Noul edificiu mondial din opera lui Goethe

Arhiva Goethe-Schiller din Weimar lucrează de mult la o ediție mondială Goethe, care va cuprinde toate operele marelui scriitor și va fi astfel mai completă decât toate edițiile de până acum. Activitatea Arhivei din Weimar n'a suferit nici o întrerupere din cauza războiului. După seria volumelor apărute anterior, a fost scos acum volumul 22 cu „Wahlverwandschaften” și câteva povestiri mai mici. Un alt volum, cuprinzând întregul „Faust” este pe terminate. Monumentala operă este tipărită la Mainz, orașul lui Gutenberg, sub conducerea cunoscutului artist tipografic, Prof. Kleukens, și prin îngrijirea Editurii Insel din Leipzig. Va cuprinde 50 volume și va fi terminată până în ziua aniversării a 200 ani dela nașterea lui Goethe (în 1949).

Administrative

Aviz

Rugăm pe on. abonații noștri, cât și d-nii comercianți cari fac reclame în ziarul nostru, ca dela 101 lei în sus, să nu primească nici-o chitanță pentru achitare, dacă n'are pe verso aplicat un timbru fiscal de 3 lei și un timbru de aviație de 2 lei. **ADMINISTRAȚIA**

Ați semnat bonuri pt. Inzestrarea Armatei?

Răsunetul internațional al declarațiilor făcute de M. S. Regele în cadrul vizitei dela Chișinău subliniate de presa streină

Presa maghiară subliniază înțelegerea acordată de M. S. Regele minorităților

BUDAPESTA. Toate ziarurile maghiare reproduc discursul M. S. Regelui Carol al II-lea rostit la Chișinău în ziua de 6 Ianuarie.

Ziarul „Pest” publică discursul sub următorul titlu: „Regele Carol a declarat la Chișinău că Basarabia va rămâne românească pentru veșnicie”.

Ziarul „Esti Ujság”, sub titlul: „Minoritățile din Basarabia au făcut Regelui Carol declarațiuni de credință”, reproduce pe scurt discursurile reprezentanților minorităților, ruse, ucrainiene, și germane din Basarabia, arătând că aceștia și-au exprimat mulțumirea pentru înțelegerea pe care M. S. Regele Carol a dovedit-o față de minorități.

Ziarul publică cu litere mari pasajul în care reprezentanții minorității germane a declarat: „În orice împrejurare, minoritatea germană își va îndeplini cu Laird Mc. Eachran.

Din căutarea reprezentanților minorității ucrainiene, ziarul maghiar evidențiază partea în care aceasta își exprimă recunoștința pentru spiritul de dreptate cu care a fost executată reforma agrară în Basarabia, la aplicarea căreia nu s'a făcut nici o deosebire între țărănul român și cel ucrainean.

„Pesti Ujság” reproduce pe larg discursul M. S. Regelui Carol II-lea, atribuind declarațiilor Suveranului o mare importanță internațională.

și exprimă admirația pentru atitudinea curajoasă a României. Articolul este semnat de marele ziarist Laird Mc Eachran.

„Frontierele României sunt eterne” scrie presa franceză

PARIS. Imensul răsunet al discursului dela Chișinău, rostit de M. S. Regele Carol II, se vădește prin răspândirea lui unanimă.

Sub titluri mari, toate ziarurile reproduc pasajii întregi și fac ample comentarii.

Presa subliniază în unanimitate marea importanță de politică internațională a discursului Suveranului și relevă voința nesdruncinată a României de a-și apăra integritatea.

„Frontierele României sunt eterne” — acesta este titlul pe care îl pune „Le Petit Journal”.

Într'un lung articol, „Paris Soir” înregistrează fermitatea politicii României, cuvintele hotărâte ale Suveranului, aclamațiile populației, fidelitatea minorităților și încheie subliniind forța armatei române.

„Le Jour” scrie: „Atitudinea foarte fermă a diplomației românești și discursul M. S. Regelui Carol II, arată că România este hotărâtă cu tărie să-și apere integritatea teritoriului”.

Saint Brice în „Le Journal” socotește că M. S. Regele Carol II nu a ales deloc la întâmplare momentul „de a proclama încredințată caracterul inalienabil al tuturor frontierele României”.

„L'Ordre” respinge energic veleitățile revizioniste și citează discursurile M. S. Regelui Carol II-lea dela Chișinău, Constanța și Chișinău, precum și acelea ale d-lui Gh. Tătărescu. Ziarul relevă că minoritățile sunt mulțumite de tratamentul din România.

„Excelsior”, într'un articol amintește că M. S. Regele Carol II și-a rostit discursurile tocmai în orașele unde Adunările Naționale au proclamat unirea cu România, ziarul relevă fidelitatea minorităților și excelența pregătire a armatei.

În „Le Petit Parisien”, d. Bourques subliniază că „M. S. Regele Carol a făcut în Basarabia o călătorie triumfală”.

Hotărârea României de a-și apăra cu fermitate hotarele, este insistent subliniată de toată presa engleză

LONDRA. Deși presa engleză a fost acaparată într-o largă măsură de comentarii în legătură cu remanierarea cabinetului britanic, totuși ziarurile s'au ocupat pe larg de discursul Majestății Sale Regelui Carol al II-lea al României, dela Chișinău, alăt în edițiile lor de Duminică 7 Ianuarie, cât și în cele de Luni, 8 Ianuarie.

Duminecă, „Observer” și „Sunday Times”, au reproduș lungi extrase din cuvântarea Majestății Sale Regelui Carol al II-lea, iar „Sunday Chronicle” poartă în adevăr un titlu pe șase coloane, cu litere mari, iar textul, tot cu litere mari, ocupă două coloane.

Toate ziarurile de Luni publică dări de seamă dela corespondenții lor din România, cu lungi extrase

Trei șoimi polari în Riesengebirge și o maimuță argintie de mărimea degetului mare în grădina zoologică din Frankfurt

În situațiunea de cercetări polare dela Goldhöhe în Riesengebirge, nu de parte de izvoarele Elbei, trăiesc încă de acum un an, trei șoimi polari, aduși de Kurt Herdemeier dintr-o expediție în Grönlanda. Pasările acestea, cari au fost prinse cu mare greutate și cari nu pot trăi decât în anumite condițiuni climatice, se simt foarte bine în Riesengebirge, unde le prieste mult temperatura scăzută, puternicele raze ultraviolete ale soarelui alpin și celelalte condițiuni corespunzătoare ambianței lor nordice.

În grădina zoologică din Frankfurt — deschisă și acum ca de altfel toate celelalte grădini zoologice din Germania — s'a născut, zilele acestea, o maimuță argintie, care, la naștere, a fost numai cât degetul cel mare dela mână și a cântărit abia 26 gr. Cum mama s'a dovedit puțin maternă cu puilul său, minusculul baby a fost culcat într-o blănă de vulpe și hrănit, prin ajutorul unui biheron de păpușe, cu câte 2—3 grame dintr'un preparat asemănător laptelui. După puține zile, el a atins greutatea 41 grame. Este, credem, unicul caz în istoria grădinilor zoologice europene când s'a reușit să se obțină și crească o atare maimuță minusculă. Grădina zoologică din Frankfurt posedă un număr apreciabil de maimuțe argintii (22), cari nu tipă ca celelalte maimuțe, ci numai ciripesc asemenea pasărilor.

din discursurile Majestății Sale Regelui făcând comentarii asupra lui. „Times”, într'un articol substanțial, semnalează prezența reprezentanților minorităților și relevă că ei au asigurat pe Suveran de deplina lor lealitate.

Ziarul subliniază deasemenea că ultimele trei cuvântări ale Majestății Sale Regelui Carol al II-lea au avut drept notă comună „Hotărârea de a apăra hotarele de azi ale României”.

„Daily Herald”, oficiosul partidului laburist, publică deasemeni, sub semnătura d-lui Hudson, extrase din discurs și comentarii favorabile, constatând cu satisfacție că „România se va lupta pentru a-și apăra patrimoniul”.

Ziarul adaugă că Majestatea Sa Regele Carol al II-lea a fost aclamat de populație mai mult ca ori-când.

„Daily Telegraph” scoate în evidență legământul făcut de minorități față de Majestatea Sa Regele Carol al II-lea, de a fi lente și de a apăra granițele României.

„Yorkshire Post” citează lungi extrase din cuvântarea Suveranului și subliniază „hotărârea României de a-și apăra independența și integritatea, hotărâre exprimată prin glasul autorizat al Suveranului”.

„Daily Sketch”, într'un articol ocupând o coloană, comentează declarațiile Majestății Sale Regelui și

In atențiunea rezerviștilor contingentelor 1911—1919

Se aduce la cunoștința locuitorilor din orașul Arad, cari fac parte din contingentele 1911—1919, că, pentru clarificarea situației lor militare, sunt obligați a se prezenta la chestura Poliției Arad, Str. Mădărești, cu toate actele militare, în zilele și orele de mai jos notate:

Luni	22 Ianuarie 1940 ora 15	contingentul 1911.
Marți	23 Ianuarie 1940 ora 15	contingentul 1912.
Joi	25 Ianuarie 1940 ora 15	contingentul 1913.
Vineri	26 Ianuarie 1940 ora 15	contingentul 1914.
Sâmbătă	27 Ianuarie 1940 ora 15	contingentul 1915.
Luni	29 Ianuarie 1940 ora 15	contingentul 1916.
Marți	30 Ianuarie 1940 ora 15	contingentul 1917.
Miercuri	31 Ianuarie 1940 ora 15	contingentul 1918.
Joi	1 Februarie 1940 ora 15	contingentul 1919.
Vineri	2 Februarie 1940 ora 8	di-

mineașă, toți acei cari din diferite motive bine justificate, nu s'a putut prezenta la data fixată prin itinerariul de mai sus.

Se atrage atențiunea ca fiecare locuitor este obligat a se prezenta personal, iar în caz de forță majoră, va trimite un membru din familie cu actele militare.

Nu se admite intermediari. Acei ce nu se vor prezenta la datele de mai sus, sunt pasibili de a fi trimiși în judecată conform codului de justiție militară.

WASHINGTON. Președintele Roosevelt a stabilit ca anul 1940 să fie anul turismului american.

Deoarece în Europa, din cauza războiului, turismul e mult stânjenit, pe când nimic nu împiedecă pe turiști de a călători în Statele Unite, s'a decretat anul 1940 ca anul turismului, ceea ce va face posibil ca americanii și europenii să se cunoască mai bine.

M. S. Marele Voevod Mihail pentru înzestrarea armatei

Măria Sa Marele Voevod de 36 mii lei, reprezentând diurnele Sale pe luna ianuarie, a binevoit să doneze fondului pentru înzestrarea armatei suma de senator de drept.

Grădinița de copii din Pârneaș serbează datinele Crăciunului

Din lipsă de spațiu, deși târziu, dar totuși nu putem trece sub tăcere frumoasa serbare de Crăciun, aranjată de inimoasa d-na directoare, Cleopatra cpt. Stavril, care a avut loc în ajunul Crăciunului, la școala de copii mici din cartierul Pârneaș.

Trebue să remarcăm ireproșabila execuție a programului care a fost bine ales și bine executat, fiind viu aplaudat de către numeroasa asistență. Este o recompensă bine meritată pentru doamna directoare, care și-a dat osteneala ca aceasta serbare creștinească să fie prăznuită cu fastul cuvenit.

Programul festiv se compunea din: diferite coruri cu cântece de Crăciun și colinde, precum și monologuri. S'au mai executat dansuri naționale și dansuri de grație, apoi s'a prezentat piesa de teatru „Moș Crăciun”, care scotea în relief dragostea de Neam, Tară și Rege, precum și datinele strămoșești.

Festivitatea s'a încheiat cu tor al datinelor strămoșești.

Ultima oră

INTER

Convocarea inspectorilor însărcinați cu controlul preșurilor

D. Petre Georgescu, secretarul general al F. R. N. și inspectorul general al comisiunii pentru înfrânarea speculei, a convocat pe toți in-

Repunerea trenurilor scoase din circulație din cauza gerului

Direcțiunea Generală a Căilor Ferate Române a dispus ca dela 14 Ianuarie ora 24

să fie repuse în circulație toate trenurile rapide, accelerate, personale și de mar-

EXTER

Prințul Renée s'a înrolat ca voluntar în armata finlandeză

PARIS. Ziarul francez „Le Jour” scrie că prințul Renée, în vârstă de 40 ani, s'a înrolat ca voluntar în armata finlandeză, părăsind

In Statele Unite au emigrat 83 m de persoane în cursul anului 1939

NEW-YORK. Se constată că numărul emigranților aduși în Statele Unite, în cursul anului 1939, se cifrează la 38.000. Din statistici reiese că este cel mai mare număr de emigranți aduși în State-

Darul simbolic al Finlandei oferit teritoriului incendiat din Turcia

ANKARA. Toate posturile de radio din Turcia au anunțat darul simbolic al finlandezilor, trimis pentru cel de

Soldatul belgieni chemați sub drapel

BRUXELLES. Agenția Havas transmite știrea că toți soldații belgieni au fost chemați sub drapel.

America a trimis din nou 100.000 de dolari Finlandei

NEW-YORK. Se anunță că Societatea pentru ajutorarea Finlandei a trimis din nou 100 de mii de dolari în Finlanda.

Guvernul japonez a demisionat în bloc

TOKIO. Se anunță din Tokio, că guvernul japonez și-a